

Retningslinje: Intravenøs behandling i kommunalt regi – antibiotika og isotone væsker

Formål

Formålet med IV-behandling i kommunalt regi er:

- At optimere patientforløb
- At patienten får mulighed for behandling i kommunalt regi
- At sikre ensartet praksis på tværs af region og kommuner til gavn for patienterne

Patientgruppe/Patientforløb/Anden målgruppe

Målgruppen er patienter over 15 år, som er:

- Patienter fra et af Region Midtjyllands hospitaler, der efter udskrivelsen skal fortsætte intravenøs behandling, og hvor det ud fra en lægefaglig vurdering findes forsvarligt og hensigtsmæssigt, at behandlingen foregår i kommunalt regi (herunder plejebolig, ældrebolig, sundhedsklinik/akutplads/midlertidig plads i kommunen og eget hjem)
- Patienter som sættes i behandling af hospitalet, men hvor der ikke forud har været en indlæggelse, f.eks. via ambulatorium, geriatrisk team mv.

Da risiko for anafylaktisk chok er størst ved de to første injektioner, sker de to første indgifte i hospitalsregi.

For at kunne færdiggøre IV-behandling i patientens nærmiljø, skal patienten være stabil og vurderet lægefagligt egnet. Borgerens hjem skal ligeledes være egnet. Denne vurdering beror på en lægefaglig vurdering efter samtale mellem patient, kommunal sygeplejerske og hospital.

Afgrænsning

Retningslinjerne gælder for IV-antibiotikabehandling og IV-behandling med isotone væsker og knytter sig til samarbejdsaftale for intravenøs behandling i kommunen – antibiotika og isotone væsker.

Samarbejdsaftalen omfatter alle slags antibiotika, som kan leveres til IV-behandling i lukkede systemer og som gives op til fire gange i døgnet, afhængigt af, hvilken antibiotika patienten udskrives med.

Medicinadministrationen kan foregå gennem perifert venekateter (PVK), centralt venekateter (CVK eller PICC-line) og vaskulær injektionsport (VIP). Der kan endvidere anvendes elastomerisk pumpe.

Definition af begreber

Intravenøs behandling (IV-behandling): Medicin eller væske, der gives intravenøst.

Intravenøse adgange (IV-adgange): Perifert venekateter (PVK), centralt venekateter (CVK eller PICC-line), vaskulær injektionsport (VIP)

Lukket system: Overføringsdevice og infusions- og blandesæt, som bruges ved opblanding kort før brug.

To-kammer-system: Lukket system med antibiotika tørstof og blandingsvæske til infusion

Elastomerisk pumpe: Bærbar medicinpumpe til éngangsbrug, der virker ved, at et elastisk reservoir eller "ballon" tømmes med et bestemt volumen i timen

Serieproduktion: infusionsblandinger uden patientnavn i standardposer. Posen er til direkte ophæng.

Sam-pak: Kasser med remedier til patienter, der modtager IV-behandling i nærmiljøet.

Fremgangsmåde

Administration i kommunalt regi ved kommunal sygeplejerske er et tilbud til patienten, som er et alternativ til indlæggelse eller IV-behandling i ambulatorium.

Tilbuddet omhandler IV-behandling med antibiotika og væske, der startes op ved to behandlinger på hospitalet og fortsættes i nærmiljøet (i hjemmet/sygeplejeklinik/plejebolig).

1. Information til patient

Hospitalerne skal:

- Informere patienterne om medicinens virkning og bivirkning samt tegn på allergisk reaktion.
- Informere patienten og eventuelt pårørende og kommunal sygeplejerske om at kontakte behandlende afdeling, hvis der i behandlingsforløbet opstår problemer relateret til IV-behandlingen.
- Informere patienten om, at det er borgerens eget ansvar at bortskaffe medicinrester.

Ved udskrivelse medsendes:

1. Medicinliste fra Fælles Medicin Kort (FMK)
2. Ved antibiotikabehandling: Vejledning fra www.iv-vejledninger.dk (med henblik på indløbshastighed)
3. Kontaktkort med døgndækket telefonnummer til den behandlende afdeling til brug for kommunal sygeplejerske og patient
4. Relevante skriftlige vejledninger (se næste afsnit)

2. Planlægning ved udskrivelse til behandling i kommunalt regi:

	Bemærkning	Vejledninger relateret til den aktuelle ordination
1. Ordination	<p>IV-behandling og evt. lukkevæske til lukning af IV-adgang ordineres i FMK jf retningslinje for den konkrete IV-adgang.</p> <p>Ved antibiotikabehandling medsendes givningsvejledning fra www.iv-vejledninger.dk</p>	<p><i>Link til:</i> www.iv-vejledninger.dk <i>(antibiotika)</i> <i>Promed (isotone væsker)</i></p>
2. Administrationsform	<p>Ud fra arbejdsmiljømæssige hensyn leveres medicinen i lukkede systemer.</p> <p>Færdigblandet medicin, der skal gives i kommunalt regi, skal blandes af Hospitalsapoteket og leveres som infusionsposer eller elastomeriske pumper (til udvalgte medicintyper). Se sortiment og bestillingssedler antibiotika klar til brug på e-dok.</p> <p>Apoteket leverer med Codan Mix Ad blandesæt, som giver mulighed for lukket system, hvor kommunal sygeplejerske blander htgl. + inf-pose.</p>	<p>Infusion</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>Vejledning om 2-kammer pose</i> <i>Medicin i elastomerisk pumpe givet over 24 timer</i>
3. Medicinadministrator	<p>Behandlingen kan administreres af kommunalsygeplejersker eller akutteam</p> <p>Kommunale sygeplejersker / akutteam må give IV-behandling med antibiotika og isotone væsker.</p> <p>IV-behandling administreret af kommunale sygeplejersker skal aftales telefonisk og medsendes skriftligt eller sendes som korrespondance</p>	<p>Kommunal sygeplejerske</p> <p><i>Link til samarbejdsaftale</i></p>
4. IV-adgang	Kommunale sygeplejersker eller akutteam kan anlægge PVK.	<p>PVK</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>Behandling i hjemmet i perifert venekateter (PVK)</i>

		<p>2. <i>Fjernelse af perifert venekateter</i></p>
		<p>PICC-line</p> <p><i>Behandling i hjemmet i perifert indsat centralt venekateter (PICC-line)</i></p>
		<p>CVK</p> <p><i>Behandling i hjemmet i centralt venekateter (CVK)</i></p>
		<p>VIP</p> <p>1. <i>Behandling i hjemmet i vaskulær injektionsport (VIP)</i></p> <p>2. <i>Fjernelse af nål fra vaskulær injektionsport</i></p>
5. Opbevaring	<p>Medicin, evt. antikoagulation udleveres uden betaling for kommunen af behandlende afdeling.</p> <p>Evt. transport af medicin arrangeres og betales af afdelingen.</p> <p>Skal medicinen opbevares på køl, medsendes temperaturfølere og vejledning.</p> <p>Temperaturfølere kan rekvireres på hospitalsapoteket og betales af afdelingen.</p>	<p>På køl</p> <p><i>Vedhæftet:</i></p> <p>1. <i>Opbevaring af medicin på køl</i></p>
6. Registrering	<p>Hospitalerne følger lokal registreringsvejledning.</p> <p>Kommunerne registrerer sygeplejeindsatsen i omsorgssystemet.</p>	

3. Opgave- og ansvarsfordeling

3.1. Hospitalslægens opgaver:

- Foretager en lægefaglig vurdering af, om patienten kan behandles i kommunalt regi
- Informerer patienten om virkning og bivirkninger af medicinen, herunder anafylaksi
- Indhenter informeret samtykke hos patienten

Udarbejder behandlingsplan hvor det fremgår hvornår behandlingen ophører eller kan ændres til anden administrationsform. Behandlingsplanen medsendes til kommunal sygeplejerske.

- Hvordan lukning af IV-adgang skal foregå.
 - I særlige tilfælde kan der være behov for andet og i så fald skal det angives
 - Plan for evt. kontrol på hospitalet
- Vurderer om sygeplejersken må forlade patienten under behandlingen og / eller om pårørende må varetage observationsopgaven (tilladelse skal foreligge elektronisk)
- Revurderer behandlingen, senest på tredjedagen
- Udarbejder lægefaglig epikrise og sikrer, at den indeholder en udførlig, letforståelig plan
- Ordinerer medicin og evt. antikoagulation til lukning af IV-adgang i EPJ. Ordination skal fremgå af fælles medicinkort (FMK)
- Gennemgår medicin med patienten

3.2. Hospitalssygeplejerskens opgaver:

- Kontakter kommunalsygeplejersken telefonisk
- Udleverer relevant informationsmateriale, medicinliste, vejledning på præparatet (fra samnet), og kontaktkort med telefonnummer til den behandlende afdeling/afsnit til patienten
- Informerer patienten og kommunalsygeplejerske om:
 - Kontaktmuligheder og evt. opfølgning på hospitalet
 - Levering og opbevaring af medicin
- Sikrer at patienten sendes hjem med en velfungerende IV-adgang
- Administrerer som minimum de to første doser medicin, inden patienten tager hjem
- Medsender den ordinerede medicin herunder temperaturfølere, hvis medicinen skal på køl
- Kontakter Hospitalsapoteket ved behov for bestilling af medicin
- Giver besked til Hospitalsapoteket om seponering af behandlingen, hvis apoteket står for levering af medicin i kommunalt regi
- Specifikke anvendte sygeplejeartikler og remedier til medicinadministration og skift af forbindelse ved IV-adgang – (forpakkede kasser fra apoteket)
- Kommunikerer via MEDCOM, jf. gældende aftaler

- Udarbejder udskrivningsrapport i MEDCOM

3.3. Hospitalsapotekets opgaver

- Leverer antibiotika i lukkede systemer
- Leverer antibiotika blandet i infusionsposer, sprøjter eller elastomeriske pumper (ballon). Se [e-dok](#) retningslinje "[30.1.1.5 Sortiment og bestillingssedler antibiotika klar til brug](#)".
- Udlevering af "sampak", hvor apoteket udleverer antibiotika, tilhørende infusionsposer og utensilier i en samlekasse.
- Patient/pårørende tager som udgangspunkt selv medicinen med fra udskrivende afdeling. Når det ikke er muligt, sørger Hospitalsapoteket for forsendelse af antibiotikablandinger hjem til patienten. Hvis medicinen skal opbevares i køleskab, medsendes temperaturløbere i form af Vaccine Monitor Card Temp dot. Se vejledning

3.4. Kommunalsygeplejerskens opgaver

- Leverer almindelige og ofte anvendte sygeplejeartikler og remedier, som ikke indgår som en del af sampak-kasser fra apoteket.
- Administrerer medicin og lukning af IV-adgang, og dokumenterer dette i kommunens omsorgsjournal
- Observerer patienten med afsæt i Region Midtjyllands vejledning¹ til kommunale sygeplejersker om behandling af anafylaksi/anafylaktisk chok med intramuskulært injektion af adrenalin, med mindre andet er aftalt med ansvarshavende læge
- Skifter forbindelse ved IV-adgang med mindre andet er aftalt
- Omlægger og fjerner PVK med mindre andet er aftalt
- Sætter medicin, der skal opbevares på køl i køleskab, aktiverer kort med temperaturløbere og kontrollerer dem før hver indgift
- Vejlede borgeren om bortskaffelse af medicinrester og øvrige remedier

Dokumentation

Ordination, behandlingsplan, medicinindgift, information til patient og pårørende, informeret samtykke samt andre observationer, handlinger og aftaler omkring behandling dokumenteres i EPJ, FMK og kommunens Omsorgsjournal.

Ansvar

Stamafdelingen har ansvaret for:

- Patientens behandling indtil IV-behandlingen er afsluttet

¹ Er i proces – på vej ud til kommentering i kommunalt regi.

- At foretage en lægefaglig vurdering af, om patienten kan behandles i kommunalt regi
- At foretage lægefaglig vurdering af, hvilken IV-behandling, der er mest hensigtsmæssig for den pågældende patient og samtidig begrænser brugen af bredspektret antibiotika.
- At udarbejde en behandlingsplan, hvor det tydeligt fremgår, om der skal tages kontrolprøver og hvornår der skal følges op, så patienten ikke behandles længere tid end nødvendigt. Behandlingsplanen medsendes til kommunen.
- At patienten eller pårørende informeres
- At sikre adgang til rådgivning på døgnbasis for kommunalsygeplejersker, der har behov for vejledning i forbindelse med IV-behandlingen
 - **Telefonnumre til alle hospitaler indsættes**
- At der foreligger et sluttidspunkt for behandlingen og eventuelt kontroltid
- Følge de retningslinjer, der er aftalt på området

Kommunalsygeplejersker har ansvaret for:

- At efterleve ordination herunder opsætning af isotonisk væske og/eller antibiotika, observation af infusionen og patientens tilstand samt lukning af IV-adgang
- Følge de retningslinjer, der er aftalt på området
- Levere sygeplejeartikler til IV-behandling

Praktiserende læge/vagtlæge har ansvaret for:

Ved øvrig og nyopstået anden sygdom under behandlingsperioden har patientens praktiserende læge/vagtlægen behandlingsansvaret, medmindre andet er aftalt.

Referencer

- [Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer \(NIR\) for brug af intravaskulære katetre fra SSI , 2. udgave 2015](#)
- [Centralt venekateter - Infektionshygiejniske forholdsregler, regional instruks](#)
- [Central Veneport \(CVP\) - hygiejniske forholdsregler, regional instruks](#)
- [Perifert venekateter – Infektionshygiejniske forholdsregler, regional instruks](#)
- [DS 2451-3. Styring af infektionshygiejne i sundhedssektoren - Del 3: Krav til brug af intravaskulære katetre. Dansk Standard København 2012.](#)
- [Medicin.dk](#)
- [Vejledning til hjemmesygeplejeordninger om behandling af akut allergisk shock med injektion af adrenalin](#)
- [Hospitalsapotekets Region Midtjylland: 30.1.1.5. Sortiment og bestillingssedler antibiotika klar-til-brug](#)
- [Bekendtgørelse om autoriserede sundhedspersoners benyttelse af medhjælp \(delegation af forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed\), BEK nr 1219 af 11/12/2009](#)
- [Vejledning om autoriserede sundhedspersoners benyttelse af medhjælp\(delegation af forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed\), VEJ nr 115 af 11/12/2009](#)

UDL